

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
 За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.
 За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
 Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
 Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштом само унутршњом, само и веома средно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је паричнице, г. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Нотор.
 Доплате се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
 За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Предсједника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Правде и заступника Нашег Министра Иностранних Дјела, ријешили смо и рјешавамо:

да се Михаилу Ивановићу, вршиоцу дужности члана Великог Суда, на основу чл. 21. Закона о чиновницима грађанског реда, уважи оставка, коју је на државну службу поднио.

Предсједник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Правде и заступник Нашег Министра Иностранних Дјела нека изврши овај указ.

Никшић, 4. септембра 1907. г.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
 Министар Правде и
 Заступник Министра Иностр. Дјела,
 Д-р Л. Томановић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Војног постављамо:

За помоћника шефа техничког одсека артиљеријског одјељења министарства војног, артиљеријског поручника Вукашина Б. Божовића, досадањег шефа обласне жандармерије на Цетињу, по потреби службе.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Никшић, 14. септембра 1907. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал ађутант,
 Бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Војног а по саслушању Нашег Министарског Савјета ријешили смо и рјешавамо:

да се официри народне војске Јово Ракочевић, из баталиона Доњо-Морачког стави у пензију, која му по годинама службе припада.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Никшић, 5. септембра 1907. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал ађутант,
 Бригадир Митар Мартиновић с. р.
 Министар Финансија и Грађевина,
 Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Војног а по саслушању Нашег Министарског Савјета ријешили смо и рјешавамо:

да се официри народне војске Лука Вукчевић и Ђуриша Вукчевић из баталиона Љешанског ставе у пензију, која им по годинама службе припада.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Никшић, 5. септембра 1907. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал ађутант,
 Бригадир Митар Мартиновић с. р.
 Министар Финансија и Грађевина,
 Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Војног рјешавамо:

да се артиљеријском официру Перу Б. Ивановићу уважи оставка, коју је на државну службу поднио.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Никшић, 8. септембра 1907. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал ађутант,
 Бригадир Митар Мартиновић с. р.

ИСПРАВКА.

— У указу, оштампаном у 40. броју „Гласа Црногорца“ од 8. септембра ове године, ушљед погрешног преписа оштампано је, да се поставља за шефа полиције приморско-црмичке области поручник Иво Ђуровић, а треба да гласи: „поручника Ђура Ивовића“, — што се овим исправља.

У број 5187. — Из канцеларије министарства унутрашњих дјела, 10. септембра 1907. године, на Цетињу.

РАСПИС

свијема свештеницима, надзорницима, школским одборима, учитељима и учитељицама основних школа.

По чл. 52. закона о народнијем школама наставници основ. школа дужни су недјељом и празником водити дјену у цркву и пјевати. На основу ове законске одредбе прописујем нарочита „Правила о идењу у цркву за наставнике и ученике основних школа“ и попраћам овим Расписом.

Религијско-морално васпитање дјете најглавнији је задатак народне школе. Религија и морал нераздвојна су цјелина, украс свакога човјека посебнице и цијелога народа укупно. Такав народ с правом се убраја у народе просвијећене и облагорођене, у народе, који заслужују опстанак.

Народној школи не смије бити само задатак, да наставом и васпитањем шири у народу *основе знања* из вјере и морала, већ тако исто мора настојавати, да се задовољи поред *субјективне* стране вјерске и *објективне* страна вјере, јер *субјективна* и *објективна* страна вјере рађају се једна из друге и утичу узајамно једна на другу. Силно осјећање побожности гони нас, да га службом Богу у извјесној форми испољимо у вјерским обредима и обичајима, који се врше у цркви.

Сви просвијећени и напредни народи сматрају своју вјеру и цркву као праве и највеће светиње, те им у земљи и напредује побожност, морал, правда и поштење. Народима пак, у којима опадаше осјећање и убјеђење религиозно-морално, поче опадати и моћ народна, док је нестала; те сада живе само у историји и њиховом се судбом данас остали народи уче. Обратимо ли ипак поглед на нашу прошлост — на нашу историју, видијећмо свуда дивне примјере пожртвовања за свету православну вјеру. Ми Срби, ако ико живи, можемо рећи: вјера нас је одржала, вјера нас је спасла!

Да би наше светиње — вјера и црква — и даље остале у нашем народу највеће светиње, на првом мјесту позвана је основна школа. Њена је дужност, да примјером предњачи народу у савјесном и тачном вршењу своје дужности спрам цркве, како би наша религија и у будуће била источник здравога, разумнога и побожнога живота.

Да ћете овим правцем и у будуће ићи то се надам и с правом очекујем; те Вас овим позивам, да најтачније и најсавјесније — вршите своје дужности према цркви по прописима поменутијех правила.

П. Бр. 3948.

14. септ. 1907. год.

на Цетињу. Министар
 просвјете и црквенијех послова,
Ј. С. Пламенац с. р.

На основу члана 52. закона о народнијем школама у Књ. Црној Гори, иошписани Министар просвјете и црквенијех послова прописује ова

ПРАВИЛА О ИДЕЊУ У ЦРКВУ

за наставнике и ученике основних школа

I. ЗА НАСТАВНИКЕ

A. У варошима

Члан 1.

Сваке недјеље и сваког црквеног или општенородног празника наставници основних школа дужни су да иду у цркву и да пјевају за пјевницом на вечерњи и служби Божјој, а на јутрењи на Божић, Богојављење, у очи великог петка, на велики петак, вел. суботу и на Ускрс. Осим тога ићи ће у цркву сриједом и петком прве недјеље часнога поста, о пређеосвећеној служби, даље кад се ђаци причешћују, кад је црквена слава и кад се литија или крсти носе.

Члан 2.

Гдје има више од два наставника, управитељ ће увијек одређивати најмање по два учитеља да пјевају у цркви, а гдје су само двојица, обојица ће редовно и подједнако ту дужност отправљати.

Но у мјестима гдје има више од два свештеника, ову ће дужност вршити учитељи заједнички са свештеницима, онако како црквена власт у договору с Министром просвјете утврди.

У мјестима гдје има више учитеља, управитељ ће саставити распоред за пјевање у цркви и тога се имају сви тачно придржавати.

У мјестима гдје има више цркава, издаће се засебни распоред и одредити који ће учитељи у коју цркву ићи.

Члан 3.

О господскијем и општенороднијем празницима, сви мјесни учитељи и учитељице долазиће у цркву на службу Божју, а на вечерњу и јутрењу (в. 1. члан) само они који су редни по распореду.

Члан 4.

Учитељке и у мушкијем и женскијем школама ићи ће у цркву редом по распореду као и учитељи, и то само на вечерњу и службу.

Члан 5.

За идење у цркву и за пјевање у цркви управитељ прописује мјесечно (или како за добро нађе) по два распореда, један, по коме ће учитељи и учитељице с ученицима и ученицама ићи у цркву, а други само за учитеље ради пјевања у цркви (в. чл. 2. ов. правила).

Ондје гдје има више од четири учитеља, управитељ ће свакад одређивати најмање по двојицу да пјевају за пјевницом, а по један редан одржаваће поредак међу ђацима, ако није случај тачке друге члана 2.

Члан 6.

Све што се овдје прописује за учитеље, вриједи и за управитеље мјесних школа.

Управитељи су дужни увјеравати се да ли сви наставници тачно врше своје дужности, и онда кад им није ред да сами иду у цркву, и да пјевају за пјевницом, пак ће узимати на одговор и по потреби ддстављати надзорништву оне, који се не понашају као што треба.

На случај болести, управитељ измињава наставницима изостанке од цркве, а ови су дужни свакад благовремено извјестити о томе управитеља, како би овај мога наредити замјењивање

Б. По селима

Члан 7.

Гдје се црква и школа налазе у истом мјесту, или гдје је црква највише пола сахата удаљена од школе, учитељи ће ићи у цркву и држати страну за пјевницом онако како је одређено чланом 1., 2. и 3. за варошке учитеље. Ако је школа удаљена више од пола сахата, а има најмање два свештеника при тој цркви, учитељи су дужни ићи у цркву само о господскијем и општенороднијем празницима, о причешћивању и о Св. Сави, иначе (т. ј. кад је један свештеник при цркви) дужни су ићи недјељом и празником само на службу Божју.

Члан 8.

Учитељице не морају ићи у цркву, ако је црква више од пола сахата далеко од школе, осим случаја предвиђеног у трећој тачки члана 12.

Члан 9.

Како учитељи по селима иду у цркву и ту своје дужности врше, о томе воде надзор и извјештавају надзорништво дотични свештеници.

II. ЗА УЧЕНИКЕ И УЧЕНИЦЕ

A. У варошима

Члан 10.

Преко године ићи ће у цркву на вечерњу и службу ученици и ученице основних школа по распореду, који саставља управитељ, и то:

а. Ученици и ученице I разреда 4 до 5 пута;

б. Ученици и ученице II разреда 8 до 10 пута;

в. Ученици и ученице III разреда 10 до 15 пута;

г. Ученици IV разреда увијек кад није ред млађијем разредима.

Дјеца мушкијех основних школа иду у цркву заједно с дјецом женских школа, и то свакад по један разред мушке и по један разред женске школе заједно.

Члан 11.

Од идења у цркви ослобођавају се дјеца болешљива и слабо одјевена. Ово оцјенују дотични наставници с управитељем.

За вријеме јаке зиме неће ићи у цркву ученици I., II. и III. разреда, а и ученици четвртог разреда, кад је цича и веома мочарно вријеме. Ово оцјенују управитељи мјесних школа.

Б. По селима

Члан 12.

Гдје се црква налази у истом мјесту у ком и школа ученици и ученице основних школа ићи ће у цркву онако како је прописано за варошке школе у чл. 10. ових правила.

Гдје пак црква није удаљена више од пола сахата, ићи ће свакад на службу Божју само ученици и ученице старијих разреда, (III и IV р.) а млађијех само о причешћу.

Ако је црква од школе удаљена више од пола сахата, дужни су ићи у цркву ученици и ученице старијих разреда на службу Божју, али само кад су господски и народни празници, а сви кад је причешћивање.

Члан 13.

Мјесни учитељ разрјешава од идења у цркву ученике слабуњаве, болесне и лако одјевене. Зими кад су велике хладноће и влаге, може ослободити и сву дјецу од идења у цркву.

III. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

За ученике и ученице основнијех школа

Члан 14.

Ученичке изостанке од цркве извињава дотични учитељ, а за оне, за које нађе да нијесу довољно оправдани, доставља или сам (гдје нема управитеља) или преко управитеља одбору школском, који при том поступа онако исто, као што је прописано чл. 30. закона о народ. школама за изостанке од школе.

Члан 15.

Прије поласка у цркву има се свакад одредити довољан број из старијих разреда за облачење у чираке и рипиде и за одговарање на служби и вечерњи. Последњи стоје увијек код пјевница. Кад је веома хладно вријеме, за ово ће се одређивати само здрави и одјевени ученици.

Распоред, који је за ово погребан, утврђиваће управитељ у договору с дотичнијем учитељима, а у мјестима гдје нема управитеља, сами учитељи.

Распоред овај саставља се независно од онога у члану 10.

Члан 16.

Ова правила ступају у живот, кад их Министар потпише и објави у званичном листу.

П. Бр. 3904.

11. септембра 1907. год.

на Цетињу.

Министар
просвјете и црквенијех послова
Ј. С. Пламенац с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

Дворске и дипломатске вијести.

— Њихова Краљевска Височанства Престолонашљедник Књаз Данило и Књагиња Милица стигли су из Никшића на Тополицу.

— Г. барон Кун од Куненфелда, олд. аустро-угарски министар, отпутовао је на одсуство. До његова повратка заступаће га у својству отправника послова г. вицеконсуо Никола пл. Јуристовски.

Записници сједница Нар. Скупштине

ЗАПИСНИК

од 8. марта 1907.

LXXXIII. редовни састајак редовног сазива Нар. Скупштине.

Почетак у 3 сата послје подне.

За министарским столом г. министар Церовић и повјереник Књ. владе г. М. Ђуровић.

Предсједник отвара LXXXIII. сједницу. Секретар Павићевић чита записник LXXXI. и LXXXII. сједнице, који су примљени без примједба.

За тим чита молбе и жалбе, и то: Маше Д. Гвозденовић из Ријеке; Радула П. Лакићевић из Биограда; и Неде, удове Митра Ђурића, бив. учитеља из Ријеке.

М. Павићевић као члан одбора предлаже, да се извјештај пројекта закона о орденима и медаљама не штампа, већ да се пред Скупштину писмено изнесе, што је Скупштина усвојила.

Шобајић тражи, да се записници што прије и у што већој количини штампају, како би народ у вријеме пратио ток рада скупштинскога.

По овоме питању узеше учешћа, истичући начине, како би се то могло постићи г. г. Љ. Бакић, Вулетић, Павићевић, М. Ђуровић, В. Ш. Петровић, поп Војин Поповић, Дожић и Пилетић, послје чега је Предсједништво узело на себе бригу, да ће поновно учинити кораке за ускоравње и уредније штампање записника и стенографских биљежака.

Прелази се на дневни ред.

Извјестилац Спасоје Радуловић чита предлог попа Милосава Томића на молбу Митра Томића из Шавника, односно неке субвенције, која је по високом налогу одређена као помоћ варошици Шавнику, а која се од подуже не издаје по којој је одбор донио одлуку: да се овај овај предлог упути Књ. влади на призрење.

Поп Милосав Томић објашњује, како варошицу Шавник окружавају три дотичне ријеке, од којих пријети опасност онстанку исте, па тражи, да се одређена а остављена субвенција, као и они приходи, којима располаже ова варошица, одреде на уређење исте, молећи Скупштину, да га потпомогне.

Шобајић предвиђа, да ће Шавник имати лијепу будућност као средишно и трговачко мјесто велике околине, напомињући, како нема простора за проширење, пошто га граничи црквена земља, за то тражи, да се варошици одреди помоћ како би се у бољи ред довела. Слаже се са одлуком одборовом.

Пилетић тражи, да се донесе одлука: „пошто је Шавник мала варошица и пошто је законом о општинским самоуправама предвиђено, да се општине уређују својим приходима, то да и Шавник своје приходе употребљује на побољшање самога себе, пошто дотични закон ступи на снагу, а ова субвенција, коју предлагач тражи, не буде обвезна.“

Тошковић истиче потребе и опасности Шавника, напомињући, да је субвенција, коју предлагач тражи одвећ мала, за то предлаже, да се препоручи влади за вишу субвенцију.

Дожић прати говор попа Томића и чуди се, што се одређена субвенција није за петнаест година издавала. Слаже се са одлуком одборовом.

Вулетић вели, да пошто је Шавнику мала субвенција и пошто је мјесто до манастирског добра, с којим се спречава ширење истог, — то да се дозволи ширење вароши и на манастирско земљиште, као што је то и са Цетињем рађено.

Шобајић предлаже, да се препоручи влади како би се што прије инжињер послао, да уреди план за Шавник и да се уређењу истог притече у помоћ, наводећи, како је манастирско земљиште негодесно за проширење вароши.

Одлуку одборову Скупштине је усвојила.

Извјестилац чита предлог попа Милосава Томића, на молбу Митра Томића, односно неправилног арендирања манастирске земље, по којему је одбор донио одлуку: да се предлог одбије, пошто се манастирске земље дају на уживање под извјесне услове на више година што црквена мјесна власт одређује.

Поп Томић устаје да говори у интерес већине. Напомиње, како је неправдо кривити право манастиру и другијема, што се земља даје по јевтинијој цијени под аренду, напомињући, да би било већине као што и сам, да вишу аренду плаћају на црковну земљу, но што је плаћа поп Ђуровић.

Тошковић вели, да на најбоље манастирске земље живе они, који својих немају, па је противан да се тако добре земље инкантирају и манастирским земљама неправилно рукују, наводећи, како се неки са црковних земаља неправедно тјерају, док се пак неким на штету манастира уступају. Тражи да Скупштина донесе одлуку, да се влади стави у призрење за старање уреднијег руковања подржина манастирских земаља.

В. Церовић напомиње, како се варошица Шавник не може ширити по властитом земљишту, па тражи, да се прошири на манастирско земљиште, куда ће главни пут проћи.

Пилетић примјећује, да би и црква требала потпомогати потребе народне, кад народ издржава и цркву и њено имање, за то предлаже да се препоручи владином призрењу за уредније арендирање црквених земаља.

Ристо Бошковић напомиње неправилности арендирања и слаже се са Тошковићем.

Ристо Поповић вели, да је попу Ђуровићу указата помоћ, што је арендатор манастирске земље, пошто своје нема, за то се слаже са одборском одлуком, да се попу Ђуровићу ова земља не узима све догле, док буде готов пут Никшић-Левертара, а кад се овај пут доврши, Шавник ће се проширити на манастирско земљиште.

Поп Милосав Томић објашњује се са Поповићем, напомињући, како не треба појединцима чињети се добрим са оним што је манастирско, а на штету истог.

Шобајић се слаже са Поповићем и жали, што Шавник, као год и Никшић, нема околине, којом би се становиштво користило.

Н. Јовановић упозорава, да је питање о црквеним земљама као начелно ријешено, објашњујући, како су арендиране манастирске земље.

Љ. Бакић истиче, како манастири рукују својном, над којом управља дотични манастирски старјешина. Вели, да не мо-

жемо ријешити, да се имања манастирска издаду под аренду дотичној околини јер имовину ужива по уговору онај који је већ држи под аренду, а уговор је закон за странке уговорнице, те ово тражење треба одбити а предлагач може интерпелити надлежног министра, ако се у чему огријешило о закон.

Вулетић се слаже са Бакићем.

Извјестилац чита предлог Јовете Ђетковића с друштвом односно установљења телеграфске станице у Спужу, по којему је одбор донио одлуку, да се овај предлог упути Књ. влади на призрење.

Ђетковић напомиње мотиве одборове за овај предлог, а тако и корист с отварањем истога за околину, као и мале жртве, које би држава око ове станице имала. Скупштина је усвојила одлуку одборову.

Извјестилац чита предлог Мила Татара односно установљења општинских кошова, по којему је одбор донио одлуку: да се предлог упути Књ. влади на призрење, с топло препоруком, да по установљењу самоуправних општина поступи у смислу предлога, коју је одлуку пратио предлогом Татара, послје чега је Скупштина усвојила одлуку одборову.

Извјестилац чита предлог Н. Бајагића по молби Шула Мушовића из Црквице, односно одлагања наплате обавезног рада, по којему је одбор донио одлуку: да се предлог упути Књ. влади на призрење, с топло препоруком, да се по могућности исти удовоље, што је и Скупштина усвојила.

Извјестилац чита предлог В. Ђ. Церовића на молбу Јована Ђетковића с друштвом из Ускока, односно помоћи пострадалијема од града, по којему је одбор донио одлуку: да се предлог упути Књ. влади на призрење за што скорију помоћ пострадалијема, што је Скупштина по објашњењу В. Ђ. Церовића и усвојила.

Извјестилац чита предлог Сима Шобајића и Лаза Јововића, односно отварања стручнога училишта у Никшићу, по којему је одбор донио одлуку: да се предлог упути Књ. влади на призрење, са особитим обзиром на готовост никшићског грађанства.

Шобајић истиче мотиве на основу којих су дали свој предлог, а по молби грађанства никшићског. Напомиње појединости и потребе због којих би ова школа била нужна, а тако начин и распоред исте, као и скромне жртве државне поред оних грађанства и из којих би је разреда похађали ђаци.

Вулетић примјећује, да је лијепи идеја, кад би могућност била ову школу подићи, али би имала одређенији цијел, за коју су стручни људи одредили план и програм. Мишљења је, да би у Никшићу требало подићи грађанску школу, из које би се развила академија, која би била државна и модерна.

Шобајић напомиње, како се свима законима предвиђа бар нижа гимназија и стручна школа. Вели, да наши сиромашни ђаци по свршетку полугимназије не би могли продужити исту и више школе и за то би ова грађанска академија за њих добро дошла, а кад би је свршили веома су нужни не само за трговину и кредитне заводе већ и за државну надлежства, пошто у иста долазе чиновници који су се другоме циљу оспособљавали, као што свршени богослови и учитељски кандидати ступају у службу, обласне управе, поште и т. д. Моли Народну Скупштину, да се овој потреби одазове и да усвоји одлуку одборову.

Н. Јовановић сматра овај предлог за добар, нарочито због иницијативе грађанства никшићског, само треба овој стручној школи дати други правац с нарочитим планом и програмом и с називом стручна трговачка школа. Слаже се са извјештајем одборовим.

Дожић напомиње, како је предлог користан, а мисао и пожртвовање грађанства за похвалу. Цитира мотиве предлагача и одбора, слажући се са одлуком истог, упозоравајући, да ће програм ријешити министарство ун. дјела и просвјете.

Пилетић истиче, да је мисао Никшићана добро дошла за државу, и да је ова трговачка школа потребна, али да се установи на здравој основи, што ће ријешити надлежне власти и стручна лица.

Вулетић се објашњује с Пилетићем, наводећи, да би се овом школом слабо користило сиромаштво и трговина, пошто би васпитаници исте тражили државне службе, као и они пољопривредне школе у Подгорици, упозоравајући, да дух Црногораца није још наклоњен трговини. Пилетић, Шобајић и Ристо Поповић објашњују се са Вулетићем.

Извјестилац чита предлог д-р Радуловића односно установљења централне болнице у Подгорици, по којему је одбор донио одлуку: да се овај предлог упути Књ. влади с препоруком за што скорије остварење.

Н. Јовановић упозорава на раније рје-

шење по предлогу Вулетића и тражи да се ови предлози здруже, а да Скупштина ријешу у смислу предлога и одборске одлуке, да се подигне централна болница, која ће одговарати потребама и духу савремености у сваком погледу, јер се са више њих не би постигао циљ.

Д-р Радуловић напомиње важност једне модерне болнице, која би била централна, као и мотиве за предлог исте, објашњујући, како данашња не одговара ни потребама народним нити условима нити духу савремености са сваког гледишта.

Вулетић упозорава на свој пређашњи предлог о обласним болницама и распореду љекара, по којему је Скупштина већ донијела ријешење, за то тражи, да исто остане мјеродавно, т. ј. да се поред ове централне импровизирају помјесне за акутне случајеве.

Пилетић се слаже са д-р Радуловићем, напомињући, како помјесне болнице не би одговарале циљу.

Поп Милосав Томић противан је мишљењу Пилетића, објашњујући тешке прилике удаљенијех и с географског и климатског гледишта неподесних предјела, зато се слаже с Вулетићем.

Шобајић признаје, да је овај предлог корисан, али се слаже и са обласним болницама, напомињући, како је у Никшићу прије 15 година постојала болница Књагиње Зорке, а како и данас здање стоји без употребе, које би са мало трошка могло достојно послужити за обласну болницу.

Дожић истиче важност предлога д-р Радуловића, као и раније ријешени Вулетића, пошто је и прије било помјесних болница. Слаже се да остане пуноважно ријешење одборове за први и овај предлог.

Ј. Пламенац радује се, што Скупштина жељно прихваћа помјесне болнице, истичући важност истијех и због тога што би добро дошле за радни свијет, који долази заражен. Слаже се са Дожићем, да се оба предлога усвоје. Скупштина је усвојила одлуку одборову.

Извјестилац чита предлог д-р М. Радуловића, односно отварања двије полугимназије у Подгорици и Никшићу, и пошто је за прву Скупштина донијела своје ријешење, то је одбор за другу донио одлуку: да се предлог упути Књ. влади на призрење, што је Скупштина усвојила.

Сједница је закључена у 6^{3/4} послје подне, а LXXXIV. заказата за 9. о. мј. у 3 сата по подне.

Предсједник Народне Скупштине,
В. Шако Петровић.

Секретари:
Љуб. Бакић,
Милица Павићевић.

ЗАПИСНИК

од 9. марта 1907. г.

LXXXIV. редовни састајак редовног сазива Народне Скупштине

Почетак у 3^{1/2} сата послје подне.

За министарским столом г. Церовић и повјереник Књ. Владе г. М. Ђуровић.

Предсједник отвара LXXXIV. сједницу. Секретар Павићевић чита записник LXXXIII. сједнице, који је примљен. За тим чита молбе и жалбе, и то:

Ђока Н. Радовановића Пипера из села Ријеке; Сава Кустудића писара Обл. Суда из Никшића; Радула М. Ђулафића из Лимлана; Радула С. Мартиновића из Васојевића; Брена Р. Вукотића из Ржанице; Сава Јаблана из Цетиња; пона М. Микетића из Андријевице; Живка Ђ. Томића из Дробњака.

За тим чита извјешће повјереника Књ. Владе г. М. Ђуровића по којему извјештава, да ће на интерпелацију г. Саве Драговића и Николе Јовановића, односно путова у Ровцима, Доњој и Горњој Морачи, одговорити 10. ов. мј.

Поп Крсто Поповић тражи, да се његов предлог за Глига Вулера, односно помоћи истоме, узме као хитан.

М. Ђуровић упозорава, да би се предлагачи за помоћи појединаца требали обратити Влади, пошто Скупштина нема предлагати за помоћи.

Ј. Пламенац примјећује, да чланови Владе слабо присуствују сједницама скупштинским

Предсједник В. Ш. Петровић објашњује, шта спречава Владу да не присуствује сједницама.

Тошковић предлаже, да се сви предлози, по којима посланици траже неку помоћ, упућују непосредно влади.

Пилетић тражи, да се предлог д-ра Марушића с друштвом, односно премјештаја пријестонице што прије изнесе на дневни ред. По овом питању узели су учешћа г. г. Љ. Бакић, Тошковић, Др. Марушић, Н. Јовановић, Ј. Пламенац, В. Ш. Петровић, Вулетић и С. Ђурашковић, послје чега је ријешено, да се нови одбор за овај предлог избере, и по могућности што прије изнесе пред Скупштину.

Прелази се на прву тачку дневнога реда.

Повјереник Књ. Владе г. М. Ђуровић одговара на интерпелацију Ђура Дрецуна, односно путова кроз Љуботин, и вели, да ово питање зависи од ријешења На-

родне Скупштине, као и за све сличне радове, па како се ријеши од свега обавезног рада, онако ће бити и за ово питање, које заслужује пажњу Народне Скупштине.

Б. Дреџун задовољан је одговором појерника Књ. Владе, наводећи како је тражио само оно, што је право, да се учини.

Прелази се преко ове тачке на прост дневни ред, т. ј. на другу тачку истога. Извјестилац М. Николић чита извјештај одбора за молбе и жалбе и то жалбу Мила Радонића, питомца у Галати Серају односно стипендије, по којој је одбор донио одлуку: да се ова молба упути Књ. Влади у призрење.

Вулетић истиче корист по рјешењу Књ. владе, да се стипендије добивају конкурсом, напомињући, како би много корисније било, да је такво рјешење давно дао, јер би се многе хиљаде уштедиле у корист државе, које су разнородни синови појединих главара и племића, лењујући по свјетским варошима а не свршивши школу на коју су тобож упућени у корист државе. Напомиње узроке са којих је на испитима пао Радонић, као и то, како се питомци у Цариграду по рјешењу Њ. Кр. В. Господара одређују, за то предлаже, да се Радонић препоручи за стипендију у Галату Серају ако ми у самој ствари имамо права о томе рјешавати.

Гардашевић се слаже са Вулетићем, да се за стипендије поступа праведно и: „ни по бабу ни по стричевима“, али наводи, како је ово конкретни случај, са којим располаже Књаз Господар по добром жељи Султановој. Такође напомиње узроке, са којих је Радонић пао на испиту, хотећи у једној години свршити два разреда. Слаже се са одлуком одбором.

Љ. Бакић такође истиче прошле прилике, како су се синови богаташа и главара, који су грмјели и облачили, школовали о државном трошку, а никакве користи држава од њих не добила, док су се сиромашни ђаци с тешким мукама борили школујући се, у којој су борби многи и у најљепшем цвијету младости и животом свршавали. Сматра Владин поступак односно давања стипендија конкурсом за коректан и корисан, али наводи, да ђаци у Галати Серају не примају стипендију наше државе, за то њих и није требало подврћи конкурсу, пошто се не замјењују бољим и пошто се шаљу по одобрењу Књазу Господара, за то тражи, да се Радонићу, као и осталим његовим друговима не одузима стипендија.

Тошковић истиче добре стране владине односно одређења стипендија, али и оправдане узроке, са којих је Радонић пао на испиту, за то се слаже са одлуком одбором.

Дожић објашњује, како је доласком за заступника министра просвјете наишао на велики неред у стипендијама, које је он извео на конкурс преко званичног листа, на основу чега су изгубљене многе стипендије.

Напомиње, како је питао, оће ли се аплицирати овај конкурс и на оне студенте, који нијесу примали стипендију из државне касе, које му је питање усвојено. Правда поступак владе, што је овај конкурс примјенила на питомце у Галати Серају, пошто је и њихов број одређен, те неспособније треба попуњавати способнијим, за то је противан у начелу, да та мјеста заузимају неспособни, а сагласан је да се у корист Радонића ова ствар ријеши.

Вукчевић се слаже са извјештајем одбором, објашњујући, како је Радонић не само у једној години полагао испите за два разреда, већ их је морао полагати на турском језику, у чему је тешко успјети. Вели да се на Галату Серају одређује број питомца, већ се попуњује по допадању Господару.

Пилетић узима у олакшавајућу околност појединости, са којих је Радонић пао на испиту, а с обзиром, да ти питомци нијесу на рачун наше касе, — то предлаже, да се молиоцу стипендија даде, ако има прелазне оцјене.

Вулетић је противан, да се даје неке стипендија, ако нема прелазне оцјене, али тражи да се молитељ надлежним путем обрати.

Дожић упозорава, да је влада при објави конкурса имала у виду питомце у Цариграду и Паризу и да је од неких тражила прелазну оцјену, па да уживају стипендију, као и на то да је Господар наредио Држ. Савјету, да му препоручује младиће за ова мјеста, кад се број истих упразни.

Дреџун примјећује по овој молби савише говора, напомињући, како су већина пали на испиту, а не сам Радонић и како би његово рјешење по овој молби важило за све, за то тражи, да се молба истога препоручи владином призрењу, која ће се по односним правилима старати.

Гојић вели, да је одређен број питомца у Галати Серају, који примају стипендију само с прелазном оцјеном.

Скупштина је усвојила одлуку одборову. Извјестилац даље чита молбе: Киће И. Мартиновића, официра Сава Јанковића, Новице Гузине и Муја Влаховића, по којима је Скупштина усвојила одлуку одборову. За тим чита извјештај одборски по жалби г. г. Бошка Велашевића, Милије Павићевића и Максима Мандића, а по тајној оптужби кап. Тока Ђуровића, председника општине Данилоградске, упућене бившем обл. управитељу Шпиру Поповићу, по којој је одбор донио одлуку: да се ова жалба с односним актима упути Књ. Влади на проучење и даљи поступак за рјешење исте.

Члан одбора за молбе и жалбе Баја Гардашевић упознаје Скупштину, у чему је ствар, објашњујући: како је капетан Ђуровић тајно оптужио обл. управитељу Павићевића с друшвом и наводио, како су неуредни и како тај неред и скупови могу бити штетни по јавни ред и мир. Оптужени тражили су, да им се оптужба прочита, што управитељ није дозволио, услед чега су се ови обраћали министарству и Великом Суду, што до данас није ријешено стога, што су административне власти са судским дошле у неспоразум због надлежности по овој ствари чисто судске природе.

М. Павићевић објашњује, да је ова ствар потекла из тенденција кап. Тока Ђуровића, а садржи карактер шпијунаже, која би оптужене довела у незгодан положај, па тражи, да се оваквој жалосној појави обрати пажња и да Скупштина донесе резултат, по којему би се односни акти прочитали.

Даје се 10 минута одмора.

Послије одмора.

Председник наставља прекинуту сједницу.

М. Павићевић напомиње, како су га правници упозорили, да се односни списи не могу читати јавно пред Скупштином, док се не донесе по овој ствари судско рјешење, за тим наводи, како је њега, Велашевића и Мандића у новембру 1903. год. позвао управитељ Ш. Поповић на предстанак и саопштио им, да их је повјерљиво оптужио кап. Ђуровић због некаквих скупова, да су оптужени од Облас. Управитеља захтијевали саслушати оптужбу, што управитељ није дозволио; да су тражили изасланика на лице мјеста, што такође нијесу добили, већ их је управитељ упутио на истога кап. Ђуровића, да са два одборника по својој оптужби ријеши, на што су оптужени и ако под пресијом пристали; да кап. Ђуровић поред двије наредбе надлежног му управитеља није хтио по својој оптужби ову ствар узимати у поступак, да су се Велашевић и другови неколико пута обраћали обласном управитељу безуспјешно, а за тим Министарству правде и просвјете, да је Министарство правде на основу мишљења В. Суда наредило оптуженима, да се за напад и увреду части обрате надлежном суду, којему су последице ове наредбе и предстали, тражећи на првом мјесту, да се тајна оптужба кап. Ђуровића силом законске власти истијема поднесе на прочитање, што је Обл. Суд од Обл. Управе тражио, но ова то није хтјела уважити, због чега суд није могао изрећи рјешење, те је тако та ствар остала и до данас не ријешена и ако су жалитељи то више пута тражили.

Истиче, како је кап. Ђуровић усмено, а тако и на записнику у Обл. Суду признао, да су Велашевић и другови поштени, да ништа рђаво није противу њих писао, само је вршио дужност, — међутим у његовим доставкама, које је шањао Обл. Управитељу, које су се до овог скупштинског сазива криле, назива исте: интригашима и бунтовницима са агитацијама, које иду на порушење јавног реда и мира и т. д.

Објашњује, како је кап. Ђуровић пре небрегао наредбе надлежног управитеља, молећи га, да он ову ствар или надлежно министарство ријеши, а да се оптуженима прочитају његове повјерљиве тужбе, да је обласни управитељ говорио, да су то повјерљиви акти, међутим они су били званични, да је обласни управитељ предлагао Министру Унут. Дјела, да се оптужени суспендују и т. д. и т. д.

Из свога говора закључује, да су и кап. Ђуровић и обласни управитељ Поповић злоупотребљавали дужност и да су подударних карактера прожматих шпијунажом, јер су ниским средствима доводили оптужене не само у подозрење, већ и у такву тешку ситуацију, у којој су многи страдали правде ради, за то моли Скупштину, да донесе одлуку, да се ова ствар већ једном ријеши и да се ови штетни редови заслужно награде.

Шобајић напомиње, како је у адреси поменуто, да је узрок наглој сеоби наших држављана рђаво вођење унутрашње политике. Објашњује како је шпијунажа била јако развијена, те су многи гробари своју акцију вршили на штету поштењака и патриота. Тражи, да се овоме обрати озбиљна пажња и да се њиме подуже забавимо, за то предлаже, да извјестилац чита односна акта. Питање, могу ли се

читати ова акта по којима није још донесена судска пресуда, изазвало је подужу дебат, по којој су узели учешћа г. г. М. Николић, Љ. Бакић, Вулетић, Мин. Церовић, С. Драговић, Н. Јовановић, Тошковић, Раичевић, С. Ђурашковић и Гардашевић, последи чега је ријешено, да су се четири тајне оптужбе кап. Ђуровића прочитале.

Тошковић тврди, да је добро, што су ове тајне оптужбе прочитане, из којих се види, како је вођена шпијунажа и како су је штитили на жалост неки ондашњи главни фактори и закључује, да кап. Ђуровића, као таквога, треба предати суду, да га овај као клеветника осуди, а мислим, да би требало надлежни да га суспендује од службе, док се то ислиједи.

Извјестилац даље чита извјештај по молби Милосава Пејовића и Зека Ђурашковића за пензију, по којему је одбор донио одлуку: да се препоруче Влади на призрење, што је Скупштина усвојила.

Потпредседник закључује сједницу у 6^{3/4} сати последи подне, а LXXXV. закључује за 10. о. мј. у 3 сата последи подне.

Председник Народне Скупштине, В. Шако Петровић.

Секретари: Љуб. Бакић, Милија Павићевић.

Француска и Мароко

Заплет у Мароку тако се развија, да ће покварити понешто од оне политике, која је утначена у пошљедњим састанцима јевропских владара и државника. Поуздано се може рећи, да ће односи између Француске и Њемачке, који су се у потоње вријеме почели поправљати, опет охладњети. Данас је свијема познато, да до оваквих озбиљних заплета у Мароку не би дошло, да нијесу прављене велике сметње, нарочито од Њемачке, организацији мароканске полиције, како ју је по закључку алгесираске конференције хтјела извршити Француска са Шпанијом. Вјерујући ипак да се то још може извршити, Француска је у почетку овог мјесеца предложила јевропским силама, да се учини оно што је раније ријешено само с том разликом, што се сада мароканска полиција не би могла образовати од урођеника, већ би ју образовали Французи и Шпанци.

На тај предлог стигао је Француској прошлијех дана и одговор Њемачке. Она у главном пристаје на предлог Француске, али мисли да ће мароканска полиција бити само привремена и да ће носити међународни карактер, пошто је то утврђено и алгесираским актом. И ако је Француска у свом предлогу нагласила, да међународна комисија пође у Казабланку и да утврди, колику су штету претрпјели јевропски трговци приликом бомбардовања те вароши, па да мароканска влада штету надокнади, Њемачка се тим питањем не бави, него се из њенога одговора може прочитати, да до те штете не би дошло, да је Француска умјешније поступила у Мароку. У осталом, Њемачка у свом одговору изражава још и бојазан, да та полиција коју би саставила Француска са Шпанијом, неће бити довољно јака да се одупре евентуалним нападима фанатичких Мароканаца.

Поводом овако неодлучног одговора Њемачке, скоро сва француска штампа осуђује француску неодлучност у Мароку. Листови преклињу министра Пишона, да не иде трагом Делкасеовим, који у мало није довео до рата између Француске и Њемачке. Француској није требало одлазити у Аргесирас, јер од тог часа постала је она сама мандатаром Јевропе, а особито Њемачке. Комбинација с Мароком је штетна заблуда, јер Мароко нема за Француску ни војне, нити политичке нити економске вриједности. Француска спрема и чисти кућу, да се у њу усели неко други. Даде ли се француска војска намамити у унутрашњост Марока, биће последије Француска приморана, да опреми тамо велику војну експе-

дицију, и тек онда показаће Њемачка своје право лице. Ако Њемачка за сада још неће да сама отворено изиђе и да изазивље, ипак она не мирује, и ко није слијеп, види да је баш у Шпанцима нашла згодно оруђе против Француске. Ко је пажљиво пратио мароканске догађаје, морао је примјетити уздржљиво понашање шпанске војске, које се објашњава једино тиме, што по шпанском схватању у Мароку има двије различне акције: једна је осветничка, коју врши само Француска, а друга је организација полиције, коју заједнички врше Француска и Шпанија.

Пред овако значајним изјавама француске штампе, Француска стоји пред мучном одлуком. Она мора с највећом обазривошћу размислити о томе, да ли је довољно јака за даље операције у Мароку, не сметајући с ума, да је чекају највеће препреке не само у пустињама и планинама мароканским, него и у Берлину, или да ли треба да се одлучи за какав други правац, који би јој обезбиједио мир споља, а не би изазвао незадовољство код куће. Она се ријешила — како потоње вијести из Марока гласе — за оно прво, а с којим успјехом, будућност ће показати.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

(„Јевросима“ од Лазе Костића.) Идуће године навршује се равно педесет година књижевног рада нашег одличног и заслужног pjesника Лазе Костића. За ту се прославу спремају нарочите свечаности, али као да ће сам pjesник највећма увеличати своју 50-годишњицу тиме, што ће обогатити нашу књижевност својим најновијим дјелом, трилогијом под насловом „Јевросима“. Познато је, да је тај идеал српске мајке у нашој народној поезији привлачио пажњу многих pjesника иа и Костића још кад је почео пјевати и писати.

(Ђачки напредак.) Ево већ четврта година, како у Лесковцу у Србији излазе ове дјечије новине са сликама, два пута мјесечно, (јула и августа не излазе) на цијелом табаку. Лист уређује Милаш В. Поповић, учитељ, а издаје га учитељски колегијум покренуо је и одржава лист без икакве материјалне користи, једино из жеље, да помоћу њега припреми што обилнију и бољу лектуру српској дјечи и да прикупи на посао интелигенцију из учитељских редова, која осјећа и воље и снаге за рад.

Препоручујемо овај лист нашим учитељима, да га и са радњом и претплатом међу ученицима попомогну, а наруџбина и претплата шаље се: Уредништву „Ђачког Напредка“, Лесковац (Србија). Цијена му је на годину кр. 2:50, на пола године кр. 1:25, а новац се шаље о трошку уредништва.

(Препорођај српске умјетности.) Под овим насловом изишле су биљешке из теорије умјетности из предавања у умјетничко-занатлиској школи у Биограду од Драгутина Инкиостри-Меденјака, сликара декоратора у Биограду. Књига је издана трошком задужбине Илије М. Коларца.

Пријатељима српске умјетности препоручујемо топло ова Инкиостријева предавања, у којима ће наћи пуно новина. Стиг је лак, те дјело пријатно чита.

(Теоријска и практична педагогија.) Као 118. књига из задужбине Илије Милосављевића Коларца изашао је српски превод седамнаестог издања велике „Теоријске и практичне педагогије“, коју је написао француски научник Gabriel Compaugé. Српски је превод од Руста Олњановића, учитеља француског језика у скопљанској учитељској школи. Преводом је овим српска педагогиска књижевност добила врло много, јер се Компејреово дјело у сваком погледу одликује врлинама, које имају најбоља дјела. Распоред је у њему врло прегледан те омогућава лајку, да се добро разазна у начелима модерне педагогије. У појединим се одсјецима предмети расправљају што може бити јасно и разговјетно, те не само да читаоца ни најмање не напреже, него му баш год, кад чита, како ваља његовати у дјене пажњу, памћење, ображење, осјећања, како ју ваља морално, естетички и религијозно васпитати, како ваља изучавати матерњи језик, како историју, земљопис, рачуницу, геометрију, природне науке, грађанске врлине, цртање, музику и пјевање, како ваља дјецу награђивати и казнити и како у опште ваља држати дисциплину. Књига, о којој ћемо донијети и стручњачку оцјену, заслужује топлу препоруку.

— Његово Краљевско Височанство Књаз Господар, благоизволио је подарити титулу срдара поткомандиру Мижату Мијаговићу.

(Добро дошли.) Сјутра у подне стижу нам из Котора око 30 чланова Српског Новинарског Удружења у Биограду са неколико госпођа. Ове године навршило се 25 година од оснивања Српског Новинарског Удружења, и чланови тога друштва одлучили су да друштвену двадесетогодишњицу прославе једним заједничким путовањем кроз српске земље. Тим поводом кренули су 9. о. мј. из Биограда, па су преко Босне и Херцеговине сврнули у Дубровник и Боку Которску, и сјутра долазе у Црну Гору. На Цетињу образовао се нарочити одбор, који ће госте дочекати и за вријеме њиховог овдашњег бављења бити им на услузи.

Поздрављамо искреном братском добродошлицом миле нам госте са жељом, да им боравак у нашој средини буде што пријатнији!

(Из дјевојачког Царице Марије института.) Началница института, г-ђица Софија П. Мертваго, повратила се 5. о. м. овамо из Русије, а у понедјељник 10. о. мј. отпочела су послје призивања св. Духа редовна предавања у институту. Заслужени лијепи глас, што га овај завод ужива и изван границе наше државе, довео нам је и ове године више нових ученица са стране, нарочито из Босне и Херцеговине. Број ученица у свијем разредима института износи ове године 90.

(Позив на Главну Скупштину „Друштва за поштоматање заната и трговине у Црној Гори“.) која ће бити сјутра у неђељу тачно у 3 сата по подне у Зетском Дому са овим дневним редом:

I. Извјештај о раду Управе с поднашањем друштвених рачуна и рачуна друштвене Књиговезачке школе и радионице;

II. Оставка Управног и Надзорног Одбора, издавање разрешница одборима и избор новог Управног и Надзорног Одбора;

III. Предлог Управе за измјену друштвених правила;

IV. Евентуалија.

На скупштини имаће право гласа само чланови добротвори и оснивачи који ће бити посебним позивом на скупштину позвати, а на основу овога позива они пошт. грађани и бивши чланови, који се на дан главне скупштине најмање за чланове осниваче упишу и чланарину од кр. 6 положије Управи.

(Из Дјечијег Сада.) Редовна занимања с дјецом у Дјечијем Саду Велике Књагиње Милице Николајевне почела су у сриједу, 5. о. мј. Ове године примљено је у то забавиште 100 мушке и женске дјеце, која су подијељена у два разреда и с њима се занимају двије учитељице-забавиље.

(Промјена пловидбеног реда.) Од 1. октобра о. г. (по нов. кал.) наступиће у пловидбеном реду угарско-хрватског паробродског друштва ове промјене: од досадашња четири брза пароброда, који су до сад сваке недеље пловили између Сењске Ријеке и Котора, задржаће се од октобра унапријед само два, а друга два пловиће само од Ријеке до Гружа. Према томе, брзи параброди угарско-хрватског друштва, долазиће посад у Котор сваке сриједи и суботе на 1 сат по подне, а полазиће из Котора за Ријеку истијех дана у 2¹/₂ сата по подне.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз, 9. септембра. Генерал Дрид је телеграфирао влади, да не мисли да ће успјети преговори са изасланицима разних мароканских племена, ушљед чега ће ратне операције поново предузети.

Токијо, 9. септ. Јапански престолонашљедник кренуће 10. октобра с великом пратњом за Кореју.

Хаг, 9. септ. У данашњој потпуној сједници конференције мира примљен је са 37 гласова предлог о оснивању међународног поморског суда за ратни плијен. Шест држава уздржало се од гласања за тај предлог, међу њима Русија, Ђемачка, Јапан и Турска. Конференција је за тим једногласно усвојила резолуцију, којом се препоручује сазив треће конференције мира, и то од прилике за 1915. годину. Румунски делегат Белдиман предложио је уз живо одобравање, да конференција поздравља зачетника великог хуманитарног дјела, цара Николу. Аустро-угарски делегат

Мереј придружио се најтоплије томе предлогу и додао је, да конференција изјави благодарност и краљици Холандије за указано гостопримство. Пошто је предсједник Нелидов захвалио за поздраве и жеље исказане у конференцији руском цару, сједница је закључена.

Цариград, 10. септ. У јучерашњем састанку страних посланика постигнут је потпуни споразум између шест велесила односно њиховог држања према мјерама, које Порта мисли предузети за увођење правосудних реформа у Маџедонији.

Петроград, 11. септ. Данас су измијењене ратификације руско-енглеског споразума односно Персије, Авганистана и Тибета.

Техеран, 11. септ. Стање у Персији бива из дана у дан све теже.

Цариград, 11. септ. Да се хљеб не би поскупио, забрањен је извоз жита, а увоз жита ослобођен је од плаћања царине.

Беч, 12. септ. Министар Извољски доћи ће сјутра овамо из Карлсбада. Послије подне биће примљен од румунског краља, који такође сјутра долази.

Букурешт, 12. септ. Приликом посјете Плевне Велики Књаз Владимир и Књаз Фердинанд измијенили су срдачне телеграме са румунским краљем.

Батум, 12. септ. Валија Али-беј на проласку за Цариград, убијен је овдје метком из револвера од зликовца, који је умакао. Валија је хтио данас преко Одесе кренути пут Цариграда.

Лондон, 13. септ. „Рајтер“ јавља, да се је грофица Монтињозо данас вјенчала са пјевачем Тозелијем. Вјенчању су присуствовала три свједока.

Беч, 13. септ. Румунски краљ стигао је овамо. Цар Франц Јосиф учинио му је посјету, која је трајала једну уру.

Софија, 14. септ. Неоснован је глас, да ће влада већ сада одступити. Она не мисли давати оставку прије састанка Скупштине.

Казабланка, 14. септ. Чује се, да су се племена послје преговора који су трајали два сата, покорила генералу Дриду.

Беч, 15. септ. Румунски краљ и краљица отпутовали су у Букурешт.

Будимпешта, 15. септ. Велики књаз Владимир са супругом стигао је овамо. Сјутра полази у Беч.

Званични огласи ОБЈАВА

Пошто се на 15. септембра ове године није нико пријавио да по повољној цијени преда Поштанско-Телеграфском Одјељењу, почев од 1. јануара 1908. год. па до краја исте, за поштанске штале према распореду Одјељења, 175000 килограма зоби и 110000 кграма сијена, — то се лицитација одлаже на 25. септембра ове год. до подне.

Лицитанти морају положити кауцију од 10000 круна, а првијенство ће имати онај закупац, који, уз једнаке цијене, понуди Одјељењу и најповољније услове за распродају неутрошене хране, у случају да се начин преноса поште и путника промијени у току године.

Број 5221. Из Канцеларије Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела. 15. септембра 1907 год. Цетиње.

Службени огласи.

ОГЛАС. Износи се на јавну продају следеће непокретности Сава Петрова Станковића из Сотонића.

Баштина на стан од 27 рала земље са тигларицом, којој граничи од сјевера земље: Сава Маркова Поповића, Марка Ђурова Станковића и Луке Богдова Стојановића: од истока Ријека Црмница; од југа земље: Илије Симонова Ђурнића и Стева Попова Гажевића; од запада земље: Млиана Ивона и Попа Луке Вукосавовића, процијењено Кр. 10.000.

Зграда Ђуровина испод куће истог и зграда из Турчиновића и из Гажевића 4¹/₂ рала са бунарком, лозама, смоквама и виноградом, којој граничи од сјевера, истока и запада пут; од југа зграда Ива Томова Поповића. Процијењена кућа 5000.

Под бријег кућа са баштином од 4¹/₂ рала, којој граничи од сјевера земља Сава Никића и пона Бошка Бошковића; од југа, истока и запада пут. Процијењено Кр. 5000.

Продаја ће се извршити у канцеларији Капетанског Суда на Виру.

За продају одређују се три рока: први 20. септембра, 20. октобра о. г. и 20. фебруара 1908. год. у 3 сата послје подне.

На првом року непокретности се неће продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и ниже, али не испод ²/₃ процијењене вриједности, а на трећем року непокретности ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитанат дужан положити јамство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретностима имају какво реално право, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Број 108Тех1907.—314—1905.

Вир, 13. септембра 1907. год.

Капетански Суд

Капетан Лазар Пламенац

Р. 255. бр. 396. 1,1.

ОБЈАВА. — У смислу рјешења овог суда од 28. августа ове год., бр. 1764—IV.—1907.—223, донесеног по послу процјене непокретне имовине оних власника, из села Лимљена, који нијесу пристали на понуђену цијену за заузето им имање од стране „Барског Друштва за експлоатацију порта и жељезнице“, — ставља се до знања:

Да је Обласни Суд у Бару, на основу чл. 11. закона о експропријацији, одредио од своје стране за члана — вјештака у одбор за процјену експроприраних имања, Пера Андрина Бошковића из Црмнице;

Од стране власника одређен је за члана — вјештака у овај одбор Мићо М. Клисић, из Лимљана, изабран већином власника; а

Друштво Барско од своје стране одредило је за члана — вјештака поменутог одбора Пера Драгова Филиповића, из Добрског Села.

Поменути чланови у смислу чл. 13. закона о експропријацији, имају положити прописану заклетву, дана 3. октобра т. г. у канцеларији кап. суда на Виру, а процјена ће се отпочети 4. ид. мј. 1907. у Лимљанима.

Бр 1906—IV—1907—233—12—IX—1907. г. У Бару.

Књ. Обласни Суд

Вр. дуж. предсједника,

Р. 170 1,1.

М. В. Раичевић

ОГЛАС. — На основу ријешења Књ. Обласног Суда у Подгорици, од 15. јуна т. г. број 1614. IV. 1905. 344; — овим се поново износи на јавну продају доље описана непокретност Баја Живковића из Подгорице, која је процијењена Кр. 800.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог општинског суда.

За продају одређују се три рока: први 1. октобра, други 1. новембра 1907., а трећи 1. фебруара 1908. год. у 2 сата послје подне.

На првом року непокретност неће се продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод ²/₃ процијењене вриједности, а на трећем року уступити ће се понудиоцу највише цијене. Сваки је лицитант дужан положити јемство од 10% од процијењене вриједности. Позивљу се сви они, те имају на непокретност какво реално право, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1.) Једна двокатна кућа с припадајућим обором и зградом, дуга 5-40, а широка 4-50 м. процијењена Кр. 500.

2.) Једна једнокатна кућа, дотична двокатници, дуга 5-40, а широка 4-70 м. уцијењена Кр. 300. —

Речене куће налазе се у старој вароши, званој „Преград махали“ граничи се: од истока Сеид Аверић кућом, од запада Амза Аверић кућом, од сјевера пут, а од југа Суљо Аверић кућом.

К броју 1346.—III. 1903.—1.

У Подгорици, 1. септембра 1907.

Суд Општине вар. Подгорице.

Р. 222. Број 393. 1,1.

Под притиском големе и неизмјерне жалости, која нас задеси смрћу нашег нигда непрежаљеног сина, односно брата

† БОЖА РАДИФКОВИЋА,

машиниста Државне Штампарије

Ову по нас тужну вијест јављамо својим сродницима, кумовима и пријатељима, да се је преселио у вјечност 11. овог мјесеца, послје дугог и тешког боловања, у најлепшем цвијету своје младости у 27. години свог живота.

Приликом големе наше жалости, неможемо, а да вјечито не останемо благодарни Његовом Височанству Књазу Мирку на израженом нам саучешћу, као и Његовој Преузвишености Г-ну Пилгрим Балтади са његовом госпођом царско-њемачком посланику на израженом саучешћу и положеном вијенцу, као и г-ну Бирбаху са госпођом, који присуствоваше спроводу.

Вјечита хвала г-ну д-р Року Мишетићу управнику дубровачке болнице са особљем исте, који нежжалише труда за покојника око оперирања и настојавања, само да нам покојника отргне из чељусти смрти, као и начелнику санитета г-ну д-р Перазићу са мјесним љекарима.

Вјечита благодарност г-ну проту К. Матановићу, попу М. Мартиновићу и ђакону Иву Калуђеровићу на извршеном опијелу.

До гроба остајемо благодарни грађанству вароши Цетиња обојега пола, који у великом броју, спроводу присуствоваше и покојника до вјечне куће понратише, такођер нашим пријатељима Доњоокрајцима.

Неизмјерна хвала „Цетињском Радничком Друштву“, као и пјевачима истог друштва, који спровод увеличаше и покојника до вјечне куће допратише.

Вјечита хвала особљу Државне Штампарије, који корпоративно дођоше, милог друга ожалише и над њиме вијенац положише. Такођер нек је хвала: Петру, Митру Почеку и Стеву Ђиљену, који у знак дружевске љубави вијенац положише, тако Божу Пашквалу и Оду Ђиљену на положеним вијенима.

Такођер вјечита хвала свима нашим пријатељима, који нам телеграфично и писмено своје саучешће изјавише. Једном ријечи остајемо благодарни свима и сваком, који нам било којим начином указаше своје саучешће у нашој големој жалости и тиме нам бол и жалост у неколико ублажише.

Цетиње, 14. септембра 1907.

Ожалошћени: отац **Марко**, мајка **Ике**, браћа: **Блажо**, **Јово**, **Васо**, **Ристо**, сестре: **Анђе**, **Марија**, **Милица**, **Јела**, **Јованка** са осталом родбином. Р. 300. бр. 397. 1,1.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти наше узданице и поноса, нашег непрежаљеног мужа, односно оца, брата и стрица

барјактара

† САВА ГЛИГОРЕВА ПАВИЋЕВИЋА

из Дола Пјешивачког,

који се ненадно 5. ов. мј. у 40. години живота пресели у вјечност, сматрамо за најсвечанију дужност изјавити нашу најискренију захвалност: докторима: г. г. Перазићу и Радуловићу, на њиховом истинском заузимању, да нашег покојника отргну из чељусти неумитне смрти.

Велика, доживотна хвала нашем искреном куму, ревнијом свештенику г. Петру Јовановићу, који је извршио опијело, и са нашим се покојником онако дирљивим говором опростио; учитељима: Стојановићу и Лакчевићу, који присуствоваше погребу.

Наша неизмјерна благодарност и признање: оф. Јовану Јовановићу с Твориланима; бар. Ђуру Радоњићу с Фручанима; Орјалучанима, Гргуровићима, оф. Шћепану Бурићу са Загређанима; нашем брату судији Мићуну Павићевићу с Данилограђанима; Лазару Ђукановићу, с рођацима; Томашу Николићу с Убљанима; нашем брату поручнику Јовану Павићевићу, с друштвом; официрима: Радојици Спасојевићу с Витасојевићима и Ђоку Бошковићу с Богмилиновићима; Богдану Радојићу са Селиштанима; писару Мирчети Мијушковићу с Богетићима; Петру Радеву са Загорчанима, који у оноликом великом броју дођоше те нашег милог покојника онако искрено и истински ожалише и тиме у неколико наше велике боле ублажише.

Хвала брату Иву Бајову, са осталом браћом Дољанима и нашим добрим комшијама Ђурчићима, који су покојника у болести и ноћи и дању посјеђавали, појакнице дочекивали и до вјечне га куће испратили.

До Пјешивачки, 11. 9. 1907.

У име ожалошћене породице: супруга **Петрана**; синови: **Блажо**; **Илија**, **Спасоје**, **Миљко**, **Марко**, **Ђуро** и кћер **Живана**; брат **Тодор**; сестра **Марица**; снаха **Милица**; синовац **Јован**.

Р. 243. број 394. 1,1.